

N:o 94.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 maj 1902.
— — — — Andra Kammaren den 13 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken, till lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1 § ärfdabalken till lag om ändring i 14 kap. jordabalken, till lag om ändring i förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar, till lag om ändrad lydelse af 49 § utsökningslagen samt till lag om ändrad lydelse af 4 och 6 §§ i lagen den 6 mars 1899 om handräkning åt utländsk domstol.

(Lagutskottets utlåtande n:o 31 och memorial n:o 49.)

Till Konungen.

Genom proposition den 24 sistlidne januari har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1:o lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken;
- 2:o lag om ändrad lydelse af 5 kap. 1 § ärfdabalken;
- 3:o lag om ändring i 14 kap. jordabalken;
- 4:o lag om ändring i förordningen den 4 maj 1855 angående handelsböcker och handelsräkningar;
- 5:o lag om ändrad lydelse af 49 § utsökningslagen; samt

Bih. till Riksd. Prot. 1902. 10 Saml 1 Afd. 1 Band. 22 Häft. (N:is 94, 95) 1

6:o lag om ändrad lydelse af 4 och 6 §§ i lagen den 6 mars 1899 om handräckning åt utländsk domstol.

I afseende å denna proposition hafva kamrarna stannat i olika beslut, i följd hvaraf frågan, jemlikt 63 § riksdagsordningen, för denna riksdag förfallit, hvilket Riksdagen härmed får för Eders Kongl. Maj:t tillkännagifva.

Vid behandlingen af nämnda proposition har väckts förslag derom, att vid användande af parts ed i rättegång fyllnadsed skulle i vissa fall likställas med eller erhålla företräde framför värjemåsed.

Riksdagen har funnit denna framställning beaktansvärd. Mot värjemåsedens kan nemligen anmärkas, att, då densamma skall af part afläggas, först sedan motparten förebragt viss bevisning för den uppgift, som genom edgången skall förnekas, misstanke om mened ofta kommer att vidlåda den, som gått eden. Genom fyllnadseden deremot bekräftas en uppgift, hvilkens riktighet redan gjorts sannolik, och bekräftelsen står därför i öfverensstämmelse med hvad förut i saken förekommit. Särskildt då den bevisning, på grund af hvilken värjemåsed ålägges, utgöres af ett vittnes edfästade utsago, blir motsägelsen mellan partens edliga förnekande och bevisningen i målet synnerligen stötande. Derest parten aflägger värjemåsed, måste i regel antingen han eller vittnet antagas vid edens afläggande hafva begått något misstag eller lemnat någon oriktig uppgift, och misstanken om felaktigt förfarande i sistnämnda hänseende vänder sig då snarast mot parten såsom den, hvilken framför andra har intresse i saken. Om åter den bevisningsskyldige genom ett vittne styrkt sitt påstående och får fullständiga denna bevisning med sin ed, äro hans och vittnets utsagor i samklang med hvarandra. Ändamålet med värjemåsedens vinnes egentligen endast, då parten brister åt eden; hans nekande anses då ogrundadt, och det förhållande, han icke kunnat ellet velat edligen förneka, betraktas såsom styrkt. Äfven i detta fall är emellertid sådan ed ett ganska otillfredsställande bevismedel. Att med skenet emot sig gå ed måste äfven för den, som har sanningen på sin sida, vara motbjudande, och bristande åt eden utgör därför icke något säkert bevis derom, att nekandet varit ogrundadt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Riksdagen anhålla, det täcktes Eders Kongl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida icke, vid användande af parts ed i rättegång, det företräde, som enligt gällande lag tillkommer värjemåsedens, må kunna, så vidt angår vissa slag af mål, upphöra, så att antingen fyllnadsed, under vissa i lagen angifna

förutsättningar, skall framför värjemålsed användas, eller ock åt domaren lemnas öppet att efter omständigheterna i hvarje särskildt fall använda den af nämnda begge edsformer, hvilken pröfvas lämpligast, äfvensom för Riksdagen framlägga det förslag till lagbestämmelser i ämnet, hvartill förhållandena må anses föranleda.

Stockholm den 13 maj 1902.

Med undersätlig vördnad.